ДНЕВНИКЪ

(стенографический)

на

V Обикновенно Народно Събрание

(втора редовна сесия).

XLV ЗАСѢДАНИЕ, НЕДѢЛЯ, 18 ДЕКЕМВРИЙ 1888 ГОДИНА.

(Начало въ 9 часа прѣди пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на прѣдсѣдателя г-на З. Стоянова).

Прѣдсѣд.: (Звъни): Засѣданието се отваря.

Тъй като врѣмето е късно, азъ ще помоля г-да квесторитѣ да прочетѫтъ, да ли има законното число прѣдставители.

Квест. Ф. Цаневъ: (Брои прѣдставителитѣ). Има законното число прѣдставители, за да се отвори засѣданието.

Прѣдсѣд.: Г-да квесторитѣ заявяватъ, че има законното число прѣдставители; слѣдователно можемъ да пристѫпимъ къмъ разглѣждание положенитѣ на дневенъ редъ въпроси.

На дневенъ редъ има нѣколко прошения останѫли отъ сѫббота.

Г-нъ докладчикъ има думата.

Докл. Хр. Векиловъ: Г-да прѣдставители! Има нѣколко прошения постѫпили въ Народното Събрание отъ нѣкои наши братия българи, които сѫ взели участие въ врѣме на разнитѣ приключения въ България.

Тѣзи българи по слѣдствие на бунтоветѣ, въ които сѫ участвували, сѫ забѣгнѫли задъ граница: едни се намиратъ въ Русия, други въ Одринъ, Цариградъ и пр. Като признаватъ своитѣ погрѣшки, молятъ Нар. Събрание да се смили заради тѣхъ и да ги амнистира.

Коммиссията, като има прѣдъ видъ тѣхната просба, поиска мнѣнието на г-на Министра на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла и съ неговото съгласие моли Нар. Събрание да се амнистиратъ. Тѣзи сѫ слѣдующитѣ лица: (Чете списъка):

«1) Д. К. Гичевъ и Г. Натевъ емигранти въ Одринъ;

2) Михаилъ Фидану чуждоподанникъ, затворникъ въ Видинский Окр. Затворъ по Руссенското Приключение;

3) Павелъ Василевъ, бивши фелдфебелъ отъ пионерния полкъ, затворникъ въ сѫщия затворъ по сѫщото приключение;

4) Слави Станевъ, Михаилъ Сливковъ, Ненчо Миховъ, Злати Грозевъ и Слави Тоневъ, находящи се въ Видинский Окр. Затворъ;

5) Тодоръ Мирковъ, бивший подпоручикъ отъ пионерния полкъ, а сега затворникъ въ Видинския Окр. Затворъ по Руссенското приключение;

6) Ешо Бъчваровъ, затворникъ въ сѫщия затворъ и по сѫщото приключение;

7) Д. Г. Съселовъ ж. Софийский, по настоящемъ живущъ въ гр. Гюргево — емигрантъ;

8) Братия Тодоръ и Димитръ Паневи ж. Софийский, а по настоящемъ живущи въ гр. Одесса — емигранти;

9) Атанасъ Славовъ, Колю Тотевъ, Коста Стачновъ, А. Г. Карпузовъ, Грозю Петровъ, Кара-Нейко Станевъ, Христо Мурджевъ, Пешо Тодоровъ, Желѣзско Ивановъ, Делчо Желѣзсковъ, Димитръ Мавруднев, Михаилъ Ванчовъ, Георгий С. Кожухаровъ, Д. Милевъ, Методия Тодоровъ, Георгий Димитровъ, Димитръ Бахаровъ и Георгий Сгоенчовъ, — емигранти въ Одринъ.»

П. Славковъ: Г-да прѣдставители! Както чухте има постѫпили прошения отъ политическитѣ прѣстѫпници, начинайки отъ тѣзи, които сѫ взели участие по испъждането на бившия Български Князь, до тѣзи, които сѫ взѣли участие по разнитѣ бунтове включително.

Азъ по този въпросъ, г-да прѣдставители, нѣма да говора много. Ще кажа само мнѣнието си, че България въ кѫсо врѣме мина много тѣжки врѣмена.

Най-голѣмата вина, ако може да се каже тъй, на тѣзи испитни, които прѣкара България, сѫ особно тия лица, които сѫ подали прошения и искатъ милость отъ Нар. Събрание — отъ прѣдставителитѣ на Българския народъ. Може би тѣзи хора отъ начало да сѫ били заблудени въ това и днесь идатъ и казватъ:

забравете туй, което сме направили и нека Българ. народъ направи милость на насъ и ни приеме по между си, за да можемъ и ний да живѣемъ въ тая страна, въ която сме се родили. Стига, казватъ тѣ, да ходимъ по чужбина не мили, не драги. Днесь ний признаваме нашитѣ погрѣшки и търсимъ милость.

Азъ, г-да прѣдставители, съмъ на туй мнѣние: да се упростятъ всичкитѣ политически прѣстѫпници. (Гласове: Вѣрно). И тѣзи, които сѫ въ чужбина и тѣзи, които сѫ въ затворитѣ. (Ржкоплѣскание).

Азъ мисля, че както тия, които се намиратъ въ чужбина, тъй и тия, които лѣжѫтъ въ затворитѣ, еднакво заслужватъ амнистия, защото прѣстѫпленията имъ сѫ еднакви: ако тѣзи, които сѫ днесь въ чужбина, бѣхѫ тукъ, не ще никакво съмнѣние, че и върху тѣхъ щеше да лѣжи една присѫда и тѣ щѣхѫ да бѫдѫтъ въ затвора. Но тѣ сполучили да се махнатъ отъ границата на България и сѫ избѣгнѫли тая участь. Днесь, когато тѣзи забравени политически прѣстѫпници търсятъ милость, ний ще направиме, може би, не до тамъ добръ актъ, ако амнистираме само тѣхъ; а тѣзи които не сѫ имали щастието или способността да избѣгнѫтъ, тѣхъ да оставимъ. За това отъ тая точка зрѣние, азъ съмъ на това мнѣние и моля Народното Събрание да го приеме. Да се простятъ единъ пѫть за винаги всичкитѣ политически прѣстѫпници, биле тѣ въ чужбина или въ затворитѣ. (Ржкоплѣскание). Мене ми е драго, като виждамъ, че всичкитѣ г-да народни прѣдставители се въодушевляватъ отъ сѫщата мисъль и азъ нѣмамъ никакво съмнѣние, че моето прѣдложение ще бѫде прието.

М-ръ Стамболовъ: Г-да прѣдставители! Правителството е доста силно, за да позволи на всичкитѣ политически прѣстѫпници да се върнѫтъ въ държавата. Всѣкога ставатъ нещастия въ една страна, каквото сѫ бунтоветѣ и разнитѣ политически прѣстѫпления, и, ако тѣзи прѣстѫпления сѫ много распространени, тѣхното прѣслѣдване и наказание за страната, може да бѫде една по-голѣма злочестина, отъ колкото тѣхното опрощаване.

Азъ имамъ честь да ви заявя, отъ страна на правителството, че ако позволите на всичкитѣ политически прѣстѫпници да се върнѫтъ тукъ, правителството може да отговаря за реда и тишината и може да я пази. Обаче, г-да прѣдставители, азъ не съмъ съгласенъ съ прѣдложението на г-на Славкова, да се опростятъ и всичкитѣ политически прѣстѫпници. Съгласенъ съмъ да се опростятъ повечето политически прѣстѫпници, но не и главатаритѣ и иницiаторитѣ. Азъ мисля, че Народното Събрание, ако иска да направи актъ отъ политическа мѫдрость, великодушие и милость, трѣбва въ сѫщото врѣме да даде възможность на правителството да не допустне да се върнѫтъ въ отечеството си нѣкои хора, които сѫ били причината на тѣзи злощастия. Да ги оставимъ още нѣколко години да походятъ и като видатъ всичката лошавина, която сѫ направили, тогава да ги простимъ. За това моето прѣдложение е слѣдующето: Всичкитѣ политически прѣстѫпници забрькани въ приключенията на 9-й августъ, въ Руссе, Силистра, Бургасъ и Стара-Загора, се опрощаватъ, съ исключение на главатаритѣ и иницiаторитѣ. (Шумни ржкоплѣскания).

Д. Петковъ: (Гласове: Исчерпанъ е въпроса). Азъ ще говоря тъй сѫщо за прощаването. Не ще съмнѣние, че амнистията принадлѣжи на Нар. Събрание. Щомъ е така, азъ ми се струва, че когато ще правимъ милость, трѣбва да я правимъ. Азъ не съмъ съгласенъ съ мнѣнието на г-нъ Министра, — да се исключатъ главатаритѣ и иницiаторитѣ, защото едни отъ тѣхъ сѫ днесь тукъ и сѫ на служба. Ако едни пуснѫхте, пуснете и другитѣ. Азъ не разбирамъ, какво значи, да се исключаватъ главатаритѣ. И тѣ сѫ политически дѣятели, както и другитѣ и Народното Събрание, когато ще прави актъ на милость, трѣбва да си простре ржката повече. Заради това, азъ ще моля Нар. Събрание, да се приеме прѣдложението на г-на Славкова, да се амнистиратъ всичкитѣ и тѣзи, които сѫ въ затворитѣ. Само тогава ще направимъ актъ на справедливость. Щомъ правителството заявлява, че е силно и е въ състояние да упази мира и тишината, тогава трѣбва да бѫдемъ по щедри.

Докл. Хр. Векиловъ: Г-да прѣдставители! Особено за тия политически прѣстѫпници, коммиссията е имала повече отъ 20 засѣдания; разисквала е, молила е правителството да даде своето съгласие за амнистирането имъ. Г-нъ Министръ на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла много пѫти се е съгласявалъ да се върнатъ всичкитѣ политически прѣстѫпници въ държавата, съ исключение на главатаритѣ и иницiаторитѣ; т. е. тѣзи, които сѫ били причината на злощастията въ страната.

Коммиссията се съгласи съ това мнѣние, за което и днесь имамъ честь да моля Нар. Събрание, да го приеме. По-напрѣдъ въпроса бѣше само за нѣколко политически прѣстѫпници. А сега понеже г-нъ Министръ се съгласи за всичкитѣ, освѣнъ главатаритѣ и иницiаторитѣ, азъ мисля, че Народното Събрание ще направи по-голѣма щедрость, ако приеме това прѣдложение, съ което, както казахъ, е съгласна и коммиссията. (Гласове: Исчерпанъ е въпроса).

Прѣдсѣд.: Желае ли Нар. Събрание да се говори още по тоя въпросъ? (Гласове: Не желае).

М-ръ Стамболовъ: Искамъ думата.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Министръ на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла има думата.

М-ръ Стамболовъ: Азъ привличамъ вниманието на г-да Прѣдставителитѣ и ги моля да не свързватъ ржцѣтѣ на правителството. Ако правимъ туй, правимъ го отъ политически съображения и великодушие; но въ сѫщото врѣме не трѣбва да забравяме и правителството. Тозъ, който ще бѫде управитель на държавата, който отговаря за всичко, което може да се случи, той трѣбва да не се обвързва; трѣбва да му се даде по-голѣма възможность, за да може да запази сигурността на държавата.

Правителството намира, че още за нѣколко години отсѫтствието на главатаритѣ и иницiаторитѣ на злощастнитѣ приключения въ България е необходимо за сигурността на държавата. И за туй, то неможе да се съгласи, да имъ се позволи да се върнѫтъ още сега въ отечеството си.

За туй азъ моля, почитаемото Нар. Събрание, да се простятъ всичкитѣ политически прѣстѫпници отъ 9-й Августъ до Заарското приключение включително, съ исключение на главатаритѣ и иницiаторитѣ. Кои сѫ главатари и иницiатори, правителството ще види и нѣма да имъ позволи да се върнатъ въ България. Ако нѣкои и отъ тѣхъ сѫ безврѣдни за държавата, ще имъ позволи, както направи съ Хаканова, Гешова и пр. (Ржкоплѣскание).

Прѣдсѣд.: Ще се гласува прѣдложението на г-на М-ра на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла, съ което е съгласна и коммиссията . . .

П. Славковъ: Искамъ думамта, за да помоля г-на Министра да ми даде обяснение: разбира ли той и тѣзи, които сѫ въ затворитѣ?

М-ръ Стамболовъ: И тѣ се разбиратъ.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува прѣдложението на г-на Министра на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла, да се опростятъ всички политически прѣстѫпници, начиная отъ 9-ий Августъ, включително до Заарското приключение, съ изключение на главатаритѣ и иницiаторитѣ. Който не приема това прѣдложение, да си вдигне рѫката. (Меншество). Приема се. (Шумни рѫкоплѣскания).

Докл. Христо Векиловъ: Г-да прѣдставители! Знаете, че по миналата недѣля бѣше останѫло, едно прошение заради паметника на Левски отъ Софийското Градско Общинско Управление. То се бѣше оставило, за да се вземѫтъ нѣкои свѣдѣния по него.

Коммиссията има свѣдения, че по този паметникъ сѫ расходвани 35000 лева, отъ които около 15000 лева съ дългъ, а за до искарването на този паметникъ трѣбва още 40.000 лева. Кметството е отпущало по 5—6000 лева. Обаче тѫзи сумма е била недостатъчна. Коммиссията, която е работила паметника, не е испълнила всичкитѣ си условия, и на основание на това е суспиндирана отъ кметството.

Прошетарната коммиссия като има прѣдъ видъ, че паметника трѣбва да се извърши, колкото се може по скоро, исказа мнѣние да се помоли Нар. Събрание да разрѣши една помощь отъ 20000 лева. (Гласове: Прието).

Д. Петковъ: Г-да прѣдставители! Коммиссията, която построява памѣтника, иска 40,000 л., а прошетарната коммиссия въ доклада си моли за 20,000 лева помощь. Ако ми е позволено да кажа, че тѣзи пари нѣма да стигнатъ. Тоя памѣтникъ е билъ захванѫтъ отъ 1879 год. и се смѣта да се свърши съ 95,000 л. До сега сѫ похарчени по него 35 хиляди лева и 15,000 има дългъ. Тъй щото суммата, която моли коммиссията да се разрѣши отъ Нар. Събрание, нѣма да стигне. Но ако Нар. Събрание не отпуща повече, благодаримъ и за тѣхъ.

(Прѣдсѣдателското мѣсто заема подпрѣдсѣдат. П. Славковъ).

П. Зографски: Г-да прѣдставители! (Гласове: Исчерпанъ е въпроса). Азъ прѣдлагамъ. (Тропание) да се отпуснатъ 30,000 л., да се свърши по-скоро памѣтника, за да нѣмаме и другъ пѫть главоболие за него. Това е моето прѣдложение.

Прѣдсѣд.: Желае ли Нар. Събрание да се дебатира още по този въпросъ? (Гласове: Не желае). Който желае да се дебатира, да си вдигне рѫката. (Никой не вдига). Нѣма да се дебатира.

Ще се гласува мнѣнието на коммиссията, което е да се отпуснѫтъ 20,000 л. за довършване памѣтника на Василъ Левски. Който не го приема, да си вдигне рѫката. (Меншество). Прието.

Докл. Хр. Векиловъ: Прошение отъ живописеца Георги Дончевъ, съ което моли Нар. Събрание, да му отпусне една сумма, за да може да напечата портретитѣ на всичкитѣ поборници за свободата на отечеството ни.

Коммиссията, като има прѣдъ видъ, че е нуждно да имаме ликовете на българскитѣ поборници, моли Нар. Събрание да прѣпорѫча неговото прошение на М-во на Просвѣщението, (Гласове: Съгласни).

Прѣдсѣд.: Ще се гласува прѣдложението на коммиссията да се . . . .

Д. Петковъ: Искамъ думата.

Прѣдсѣд.: Имате думата.

Д. Петковъ: Г-да прѣдставители! Не е ли възможно тукъ да рѣшимъ този въпросъ, да не би г-нъ М-ра, прѣдъ видъ на разни съображения, да не удовлетвори просбата на просителя. На мѣсто да дръжимъ по домоветѣ си разни икони, по-добрѣ е да имаме портретитѣ на поборницитѣ за нашата свобода. За туй или трѣбва да отпуснемъ тукъ суммата, или да прѣпорѫчаме на М-вото да отпусне една опрѣдѣлена сумма. (Гласове: Да се гласува).

М-ръ Живковъ: Азъ мисля, г-да прѣдставители, че мнѣнието на г-нъ Петковъ трѣбва да се приеме, защото, ако се приеме мнѣнието на комиссията и се прѣпрати прошението просто съ прѣпорѫка въ М-ро на Просвѣщението, то това прошение ще остане безъ послѣдствие именно заради това, защото въ никой параграфъ на бюджета нѣма прѣдвидена сумма за такива работи. Заради туй, най-добрѣ ще бѫде, ако Нар. Събрание жела да отпусне на тогова човѣка нѣкаква сумма, да опрѣдѣли суммата.

К. Калчовъ: Азъ щѣхъ да кажа сѫщото, че трѣбва да се отпусне една сумма.

Ив. Антоновъ: Г-да прѣдставители! Вий знаете, че Георги Данчевъ е единъ отъ по-първатѣ български артисти по живописството. Той вече е извадилъ нѣколко картини отъ нашитѣ поборници. Заради това азъ мисля Нар. Събрание, да гласува една сумма отъ 4,000 лева. (Гласове: Прието).

Докл. Хр. Векиловъ: Съгласенъ съмъ съ прѣдложението на г-нъ Антонова.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема, да се отпуснѫтъ 4,000 лева на живописеца Георги Данчевъ, да си вдигне рѫката. (Меншество). Приема се.

Докл. Хр. Векиловъ: Прошение отъ Марашската селска община, съ което моли да ѝ се даде едно мѣсто при с. Биволаре. Г-нъ М-ръ на Финансиитѣ е съгласенъ на това и коммиссията моли Нар. Събрание да се съгласи. (Гласове: Прието).

(Прѣдсѣдателското мѣсто заема прѣдсѣдателя З. Стояновъ).

Прѣдсѣд.: Ще се гласува прѣдложението на коммиссията. Който не го приема, да си вдигне рѫката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Хр. Векиловъ: Прошение отъ бившій майоръ Христо Поповъ, въ което, като признава, че Соф. Воененъ Сѫдъ съ присѫда подъ No. 4 го осѫдилъ и на лишение отъ граждански, политически и военни права, моли Нар. Събрание, тъй като той е билъ единъ отъ тѣзи, които сѫ помогнѫли на България, въ труднитѣ врѣмена, да се смили надъ него и да въдвори гражданскитѣ, политическитѣ и военнитѣ му права.

Коммиссията по това прошение бѣше на разни мнѣния. Поиска нѣколко пѫти мнѣнието на правителството и по настояването на г-на М-ра на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла, прошението бѣше оставено безъ послѣдствие. Най сѣтнѣ коммиссията рѣши да внесе прошението въ Нар. Събрание, съ просба, да се въдворятъ всичкитѣ права на просителя. (Гласове: Съгласни).

Д. Петковъ: Г-да прѣдставители! Азъ ще бѫдѫ противъ това. Никаде камаритѣ не се занимаватъ съ опрощаване на хора, които се обвиняватъ въ криминални злоупотрѣбления. Правото на амнистия никога не може да се простира върху хората, които сѫ направили извѣстни злоупотрѣбления. Тогава нашата камера трѣбва да се обърне на сѫдилище. Азъ ще ви кажа, че камара, която не уважава сама себе си, нѣма право да я уважаватъ другитѣ. Никадѣ въ свѣта не се оправдава отъ Нар. Събрание човѣкъ, който е кралъ и правилъ злоупотрѣбления. Ако така ще прощаваме, тогава позволете ми, да си направа и азъ едно прѣдложение — да се амнистиратъ всички, които се обвиняватъ въ кражба.

Азъ нѣмамъ нищо противъ майоръ Поповъ, но защо искате да простите единъ човѣкъ, който е стоялъ въ обществото много високо, а не искате да простите единъ невиненъ солдатинъ, който е открадналъ отъ другия си 5-6 копчета, за които лежи 5-6 мѣсеци? Азъ ще кажа, че нѣма да направи честь на камерата, ако се опрости майоръ Поповъ, защото подиръ това ще има право обществото и всички, да се съмняватъ, въ честното подбуждание на туй дѣло.

Докл. Хр. Векиловъ: Г-да прѣдставители! При всичкото ми желание, да се съглася съ г-нъ Петковъ, не могѫ да приема неговото прѣдложение. Христо Поповъ, бивши майоръ въ България, дѣйствително признава, че е направилъ прѣстѫпление, обаче, той днесь иде прѣдъ Нар. Събрание съ сгърнати рѫцѣ и моли за милость. Вий познавате Попова много добрѣ, и, ако приемете прѣдложението на г-на Петкова, нѣма да бѫдете толкова справедливи. Дѣйствително, може би, Нар. Събрание да амнистира Попова неправилно, защото съ това може да присвои прерогативитѣ, които сѫ запазени за военния уставъ, гдѣто е опрѣделено какъ и кога се въдворяватъ правата на офицеритѣ; но отъ друга точка зрѣние като имаме прѣдъ видъ, че Христо Поповъ е заслужилъ малко-много на България, Нар. Събрание не ще бѫде справедливо, ако не го амнистира и не въдвори отнетитѣ му права. Нар. Събрание, ако прави това, прави го отъ милость къмъ единъ заслужилъ човѣкъ.

М-ръ Стамболовъ: Г-да прѣдставители! Въ нашата конституция, чл. 15, алинея 2 се казва (чете): «Правото за амнистия принадлѣжи на Княза, заедно съ Народното Събрание». Този членъ отъ конституцията не е развитъ въ единъ особенъ законъ, за да можемъ да кажемъ, че извѣстни работи може да се амнистиратъ, а други не може. Слѣдователно Нар. Събрание, заедно съ Негово Царско Височество, има право (Д. Петковъ: Нѣма право.) да амнистира всѣкакви прѣстѫпления. Ако тѣзи прѣстѫпления сѫ отъ общъ характеръ, напр. ако би да се случи една войска отъ 10—20,000 души изведнѫжъ да избѣга отъ бойното поле, — прѣстѫпление, което се наказва съ смьрть, — съмнѣние нѣма, че трѣбва да се аминистиратъ, подобенъ случай има въ историята на Рѣмския народъ. Въ една война съ сѫсѣднитѣ имъ народи цѣлата римска войска е побѣгнѫла прѣдъ неприятеля, вслѣдствие на което трѣбвало всички войници да се накажатъ съ смьрть. Тогасъ събрали се сенаторитѣ, които сѫ били единъ видъ Нар. Събрание, и казали, че въ този день законитѣ въ Римъ спѣха.

Азъ не искамъ да говоря, да ли дезертерството отъ бойното поле е политическо прѣстѫпление. То е прѣстѫпление противъ задълженията на закона въ борбата за защита на отечеството. Така сѫщо, г-да, е и съ този случай. Ако напр. бѣше се явило въ нашата войска морадерство, което е още по-зло, и то да бѣше толкосъ общо, щото дѣйствително да подлѣжаха на наказание нѣколко хиляди души, — тѣ трѣбваше да се простятъ, защото подобно прѣстѫпление е станѫло като една прилѣпчива болѣсть. И съмнѣние нѣма, че до като не сѫществува законъ, който да опрѣдѣля, кои прѣстѫпления подлѣжатъ на амнистия отъ Негово Ц. Височество и Нар. Събрание и кои не, до тогасъ можемъ да тълкуваме чл. 15 отъ Конституцията и въ широкъ и въ тѣсенъ смисъль.

Азъ мисля, че ако Събранието вземе въ внимание просбата на бивший Майоръ Попова, съ това нѣма да докачи достолепието си. (Ржкоплѣскание). Не е истина, че Събранието ще се обърне на сѫдилище, напротивъ Събранието амнистира; а амнистия е друго и сѫдилище е друго. (Ржкоплѣскание). Защото, г-да, ако Поповъ бѫде тукъ и каже: осѫденъ съмъ — право — криво, този въпросъ не е на разисквание; — сега, прѣдъ видъ на моитѣ заслуги, моля да ме простите. Меня ми се струва, че между присѫдата и амнистията нѣма нищо общо, и, че не може да се каже, че Събранието става четвьрта инстанция; напротивъ Събранието го амнистира на основание 15 чл. отъ Конституцията. (Гласове: Вѣрно!) (Ржкоплѣскание).

Туй дѣло, г-да прѣдставители, доста главоболие причини на правителството и тѣзи главоболия, може би, най-тѣжко паднаха на моя гърбъ; обаче всичкитѣ хора сѫ хора: и малкитѣ и голѣмитѣ — всѣки си има своитѣ слабости. Не е тукъ мѣстото да се исказва, какво е станѫло и какво не. Това дѣло го знае цѣлий български, и даже европейский свѣтъ, отъ много лоша точка зрѣние; знаятъ го и българитѣ, знае го и самъ Поповъ, и той е най-компетентенъ да сѫди, да ли е извьршилъ прѣстѫплението, за което е осѫденъ той, но ако вървате, че има основания да се прости — простете го. (Гласове: Вѣрно)! (Шумни ржкоплѣскания). (Гласове: Исчерпанъ е въпроса).

Прѣдсѣд.: Желае ли Нар. Събрание да се говори? (Гласове: Не желае). Който . . . . . .

Д. Петковъ: Това е скандалъ за камарата, ако го приемете! Шамара ще бѫде за правителството, а не за мене! Нито азъ, нито другъ има нѣщо противъ Попова; но за слѣдствията нѣка му мисли Стамболовъ, нѣка му мислятъ неговитѣ другари . . . . Азъ ще кажа, че не сѫ били честни онѣзи, които сѫ повдигнали този въпросъ; а майоръ Поповъ си е билъ най честенъ човѣкъ . . . .

Прѣдсѣд.: Който желае, да се говори още по този въпросъ, да си вдигне рѫката. (Меншество). Нѣма да се говори.

Ще се гласува прѣдложението на коммиссията, да се опрости бивший Майоръ Поповъ. Който не го приема да си вдигне рѫката. (Меншество). Значи опрощава се.

Докл. Хр. Векиловъ: Има прошение отъ Морицъ и Михелъ Вайсбергови, съ което молятъ да се приематъ за български поданници испълнили сѫ всичкитѣ изискуеми отъ закона формалности и комиссията е на мнѣние, да се приематъ за български поданници.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува мнѣнието на коммиссията. Който не го приема, да си вдигне рѫката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Хр. Векиловъ: Прошение отъ Адолфъ Шварцъ, за сѫщото. Коммиссията е на мнѣние, да се приеме за български поданникъ.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема Адолфа Шварцъ за български поданникъ, да си вдигне рѫката. (Никой не вдига). Приема се.

М-ръ Стамболовъ: Г-да прѣдставители! На основание чл. 118 отъ Конституцията, имамъ честь да Ви съобщя, че всичкитѣ законни, наредби и прѣдложения, които вий сте вотирали въ тѫзи сессия, се утвьрждаватъ отъ Негово Царско Височество. (Шумни ржкоплѣскания).

Прѣдсѣд.: Дневний редъ се исчерпва. Засѣданието се продължава до закриванието на Събранието.

Тържественно закривание на II-та редовна сессия на V-то Обикновенно Народно Събрание, недѣля, 18 Декемврий 1888 г.

ПРОГРАММА.

Часътъ по 10 прѣзъ деньтъ Негово Царско Височество се отправи за Народното Събрание по слѣдующийтъ церемониялъ:

Тръгването на Негово Царско Вичочество се извѣсти съ топовенъ салютъ отъ 21 гърмежа.

Редътъ на тържеството:

Едно отдѣление конни стражари.

Софийский Градоначалникъ на конь.

Княжеский Штандардъ.

Два взвода отъ Конвоя на Негово Царско Височество.

Княжеский берейторъ.

1-ва кола: Камергера Церемониймейстръ и единъ ординарецъ.

2-ра кола: Т. Т. П. П. Оберъ Хофмаршала и Началника на Канцеларията на Негово Царско Височество.

Шталмейстра на Негово Царско Височество на конь.

Негово Царско Височество въ каляска.

Отъ дѣсно на Княжеската каляска Столичний Командантъ на конь.

Отъ лѣво на Княжеската каляска Флигелъ-адъютантъ, Командиръ на Собственій на Негово Царско Височество Конвой, на конь.

Два взвода отъ конвоя на Негово Царско Височество.

Софийския гарнизонъ, съ знамена и музики, биде поставенъ въ шпалиръ отъ Двореца до Народното Събрание.

Една рота почетенъ караулъ дочака Негово Царско Височество до входа на Народното Събрание.

Прѣдсѣдателя, Подпрѣдсѣдателитѣ и Квесторитѣ посрѣщнахѫ Негово Царско Височество на придвѣрието у входатъ на Народното Събрание.

Пристиганието на Негово Царско Височество се съобщи на Събранието отъ единъ Подпрѣдсѣдатель на Народото Прѣдставителство.

Негово Царско Височестсо влѣзе въ залата на Народното Събрание, прѣдшествуванъ отъ Прѣдсѣдателя, Подпрѣдсѣдателитѣ и Квесторитѣ и посрѣдванъ отъ Министерския Съвѣтъ, и отъ гражданската и военната си свита, посредъ шумни ржкоплѣскания и Гласове: «Ура! Да живѣе!»

Като се въскачи на Прѣстола, Негово Царско Височество произнесе слѣдующето слово за закриване на Народното Събрание:

«Господа Прѣдставители,

Съ удоволствие ви заявявамъ своята благодарность за плодовитата ви и благотворна дѣятелность прѣзъ настоящата сесия.

Изработенитѣ и вотиранитѣ отъ васъ закони и прѣдложения сѫ доказателство, че вий добрѣ разбирате и цѣните истинскитѣ интереси на страната.

Като ви благодарѭ повторно за вашитѣ патриотически трудове и старания, и като ви желаѭ честито завръщанье по домоветѣ ви, обявявамъ настоящата втора редовна сесия на петото Обикновенно Народно Събрание за закрита.

Ст. София, 18 декемврий 1888 година.

Фердинандъ.“

Министерския Съвѣтъ, прѣдсѣдателя и подпрѣдсѣдателитѣ на Народното Събрание стоѣхѫ отъ дѣсната страна на прѣстола, гражданската и военната свита на Негово Царско Височество отъ лѣвата страна.

Слѣдъ закриването на сесията, Негово Царско Височество се завьрна по сѫщия редъ въ двореца.

Излизанието на Негово Царско Височество отъ Народното Събрание се извѣсти съ топовенъ салютъ отъ 21 гърмѣжа, а музикитѣ свирятъ народний гимнъ.

Прѣдсѣдатель: **З. Стояновъ.**

Подпрѣдсѣдатель: **П. Славковъ.**

Секретари:
Зах. Градинаровъ.
Ив. Златаревъ.
Геор. Пѣневъ.
Антонъ Байчовъ.
Ив. Халачовъ.

Секретари:
Юр. Симеоновъ.
Д-ръ Сарѫ-Ивановъ.
Христо Лѣкарски.
Ат. Гр. Каракашевъ.
Дим. Петковъ.
Д-ръ Стояновичь.

Стенографъ: **Д. Иовевъ.**